

והקדמונים (הראו מסדרי הבבלי את הירושלמי פרק ה). יתרה מכך, בכמה מקומות שיש דין בירושלמי שהבבלי לא חולק עליו, והפוסקים לא הביאוהו, מפרשי הירושלמי תמהו על המפרשים שלא פסקו כירושלמי בזה.

ב) כשהירושלמי מסתפק באיזה דין והבבלי לא דן בו כלל - כתבו הראשונים שסומכים על הבבלי שהיה פשוט לו (רשב"א גיטין כא:), אך הפר"ח (אה"ע סי' קכד ס"ק ד) כתב שפוסקים כבעיא שבירושלמי.

ב) כשהבבלי מסתפק באיזה דין ובירושלמי הוא פשוט - פוסקים כירושלמי (שדי חמד ח"ט כללי הפוסקים סי' ב אות א עמוד 127), אך יש מי שגם בזה פסק כבבלי (ראב"ה ברכות עמוד 119). ומעין זה נחלקו הראשונים במקרה של מחלוקת בבבלי ובירושלמי הדין פשוט (נימוקי יוסף כתובות סט. - פוסקים כירושלמי, ריטב"א שם - בבבלי. ובשיטה מקובצת על תלמוד ירושלמי מסכת ברכות (הרב אליהו משה בלאך) ליקט מקומות רבים שהראשונים (רש"י, תוס', ר"ח, ר"ף, רמב"ם) פסקו כירושלמי כאשר ההלכה לא היתה ברורה בבבלי).

ג) כאשר הדין בבבלי לא נאמר במפורש, אע"פ שמדויק ממנו ההיפך מהירושלמי - פוסקים כירושלמי. ואפילו כשגם בירושלמי הדין לא מפורש אלא רק מדויק, אלא שהדיוק בירושלמי אלים טפי - פוסקים כירושלמי (שדי חמד ח"ט כללי הפוסקים סי' ב אות א עמוד 127).

ד) כשהבבלי מביא מחלוקת ופוסק כדעה אחת, והירושלמי מביא מעשה כדעה האחרת - פוסקים כירושלמי (כנסת הגדולה, ב"י, רא"ש, בעל העיטור, כסף משנה, יד מלאכי ח"ב כללי שני התלמודים אות ט).

ה) כשהירושלמי נותן טעם יפה לדבריו - פוסקים כמותו (אוצר הגאונים פסחים חלק התשובות סי' לט).

ו) מחלוקת נוסחאות בין הירושלמי לבבלי בגרסת הברייתא - פרי תואר: סומכים על הירושלמי, רשב"ץ ושדי חמד: סומכים על הבבלי, שהרי בירושלמי רבו השיבושים (יד מלאכי ח"ב כללי שני התלמודים אות ז, שדי חמד ח"ט כללי הפוסקים סי' ב אות א עמוד 127), ועוד, שהבבלי הוא בתראה (שדי חמד שם).

ז) כשיש מחלוקת תלמודים במעשיות שארעו בארץ ישראל - דברי הירושלמי עיקר, משום שהם היו בקיאין יותר במעשים שארעו אצלם (מהר"ץ חיות גיטין ז. יש להעיר שבפרטי ענייני מעשיות יש יותר שינויי גרסאות בין הבבלי לירושלמי מאשר בענייני הלכות, וכמעט בכל מעשה שהובא גם בבבלי וגם בירושלמי יש חילוקים בפרטים השונים, משא"כ בהלכות שבהרבה מקרים אין שום חילוק בין הבבלי לירושלמי. ויתכן שהטעם לזה הוא שבענייני מעשיות פחות הקפידו על העברת המסורת המדויקת בפרטי המעשה אלא בעיקר על עצם המעשה).

ח) במחלוקות הפוכות, דהיינו שיש מחלוקת אמוראים בשני התלמודים, אך הדעות בירושלמי ובבבלי הפוכות⁴ - במקומות אחדים הראשונים הכריעו כבבלי, אבל לא כולם קיבלו את הכרעה זו (הראו מסדרי הבבלי את הירושלמי פרק ג). ומראה הפנים (סנהדרין פ"ז ה"ה [ג: ד"ה רבי]) כתב שבסתם מחלוקות הפוכות פוסקים כבבלי משום שהוא בתראה, אך

⁴ הבאנו דוגמאות רבות לזה בפרק "שיטות הירושלמי והבבלי" סעיף ע.